

Kiireettömät sairaankuljetukset Varsinais-Suomessa

Varsinais-Suomessa on hoidettu ajalla 1.5.2025–30.4.2026 yhteensä 1 480 kiireetöntä sairaankuljetustehtävää. Määrä osoittaa, ettei kyse ole yksittäisistä kuljetuksista, vaan merkittävästä ja jatkuvasta palvelutarpeesta, joka täydentää alueen terveydenhuollon kuljetusjärjestelmää.

Kiireettömillä ambulanssikuljetuksilla on selkeä ja oma roolinsa erityisesti tilanteissa, joissa potilaan terveydentila, toimintakyky, valvonnan tarve tai hoidon jatkuvuus edellyttävät terveydenhuollon ammattihenkilöstön osaamista sekä asianmukaista ambulanssikalustoa. Näitä kuljetuksia ei tule rinnastaa tavanomaisiin taksi- tai invataksikuljetuksiin, vaikka kaikki kyseiset kuljetusmuodot liittyvät potilaan siirtymiseen terveydenhuollon palveluihin tai niiden välillä.

Hyvinvointialueen näkökulmasta on tärkeää korostaa, ettei nykyisin Kelan vastuulla olevia kiireettömiä ambulanssikuljetuksia tule siirtää hyvinvointialueiden kustannusvastuulle. Mikäli osa sairausvakuutuksen korvaamista kuljetuksista, kuten taksikuljetukset, jäisi edelleen Kelan korvattavaksi, mutta kiireettömät ambulanssikuljetukset siirrettäisiin hyvinvointialueiden vastuulle, syntyisi järjestelmään merkittävä osaoptimoinnin riski.

Tällainen malli voisi johtaa tilanteeseen, jossa kuljetusmuodon valintaan vaikuttaisi ensisijaisesti maksajataho eikä potilaan todellinen hoidollinen tarve. Tämä olisi ongelmallista potilasturvallisuuden, palvelujärjestelmän selkeyden sekä kustannusten hallinnan näkökulmasta. Kuljetusmuodon tulee perustua lääketieteelliseen ja hoidolliseen arvioon, ei siihen, kuuluuko kustannus Kelalle vai hyvinvointialueelle.

Mikäli taksikuljetukset ja muut sairausvakuutuksen korvaamat matkat säilyvät Kelan vastuulla, myös kiireettömien ambulanssikuljetusten rahoituksen tulisi säilyä samassa kokonaisuudessa. Muutoin järjestelmä jakautuisi keinotekoisesti kahteen eri rahoituskanavaan, mikä vaikeuttaisi kokonaisuuden hallintaa ja lisäisi riskiä kustannusten siirtämisestä toimijalta toiselle.

Varautumisen näkökulma

Toinen keskeinen näkökulma liittyy hyvinvointialueen varautumiseen ja toimintakykyyn poikkeustilanteissa. Mikäli kiireetön ambulanssitoiminta loppuisi tai vähenisi merkittävästi, vähenisi samalla myös alueella käytettävissä oleva sairaankuljetusresurssi.

Tällä hetkellä alueella on käytettävissä yhteensä seitsemän täysin varusteltua ambulanssia, joista neljä on meidän yrityksemme operoimia ja kolme muiden yksityisten toimijoiden käytössä. Kyse ei ole pelkästään kiireettömien kuljetusten tuotantokapasiteetista, vaan myös konkreettisesta alueellisesta varautumisresurssista.

Tätä kapasiteettia voidaan hyödyntää poikkeusoloissa, ruuhkahuipuissa, suuronnettomuuksissa sekä muissa tilanteissa, joissa ensihoito- ja kuljetusresurssien tarve äkillisesti kasvaa.

Hyvinvointialueen varautumissuunnittelussa tulisi huomioida yksityisten sairaankuljetustoimijoiden olemassa oleva kalusto, henkilöstö ja toimintavalmius osana alueellista häiriönsietokykyä. Mikäli kiireetön ambulanssitoiminta ajettaisiin alas, menetettäisiin samalla merkittävä osa siitä kapasiteetista, jota voitaisiin tarvittaessa hyödyntää osana alueellista varautumista.

Varautumisen näkökulmasta olisi lyhytnäköistä tarkastella kiireettömiä ambulanssikuljetuksia ainoastaan yksittäisinä kuljetussuoritteina tai kustannuseränä. Kyse on myös osasta laajempaa terveydenhuollon kuljetus- ja valmiusjärjestelmää.

Johtopäätös

Kiireettömien ambulanssikuljetusten siirtäminen hyvinvointialueiden kustannusvastuulle ei ole perusteltua tilanteessa, jossa muut sairausvakuutuksen korvaamat kuljetukset, kuten taksikuljetukset, säilyvät edelleen Kelan rahoittamina.

Tällainen ratkaisu lisäisi osaoptimoinnin riskiä, hämärtäisi kuljetusmuodon valintaperusteita ja voisi johtaa tilanteeseen, jossa kustannusvastuu ohjaisi päätöksentekoa potilaan hoidollisen tarpeen sijaan.

Lisäksi kiireettömän ambulanssitoiminnan mahdollinen loppuminen tai merkittävä supistuminen heikentäisi alueellista sairaankuljetuskapasiteettia sekä varautumiskykyä. Varsinais-Suomen alueella toimivat seitsemän täysin varusteltua ambulanssia muodostavat konkreettisen resurssin, joka tulisi huomioida osana hyvinvointialueen varautumissuunnitelmia ja alueellista häiriönsietokykyä.

Ensihoito Ysikymppi Oy
ysikymppi.fi

Teuvo Arvola, toimitusjohtaja
0400 815 312

Tuulentie 5
21420 Lieto